

JAK VIDÍME TRESTNÉ ČINY

Vlasta Geryková

Aktivitu je vhodné zařadit do širšího rámce prevence kriminality. Žáci ve skupinkách řadí kartičky s trestnými činy od nejzávažnějšího po nejméně závažný. Na pořadí záleží na dohodě ve skupině, na žebříčku hodnot. Během diskuze se pak přejde ke srovnání se současným trestním zákoníkem. Metoda řazení kartiček ve skupině podporuje diskuzi i umění kompromisu, dohody na konečné podobě seřazení.

Člověk a společnost (Výchova k občanství resp. Základy spol. věd)

žáci 2. stupně ZŠ, SŠ

Žáci se pomocí aktivity seznámí s různými druhy trestných činů, které zná náš právní řád, a tedy i s hodnotami, které trestní zákoník chrání. Aktivita rovněž rozvíjí sebepoznání žáků. Žáci dovedou své pořadí obhájit, cvičí si argumentační schopnosti. Žáci by měli být schopni posoudit trestné činy nejen z hlediska svého žebříčku hodnot, ale také z jejich nebezpečí pro společnost, lépe tak odhadnou reálnou výši trestu za jednotlivé trestné činy.

POSTUP

Žáci budou rozděleni do skupin po 4-8 členech, záleží na velikosti třídy. Každá skupina dostane jednu sadu kartiček s názvy trestných činů (ne s trestními sazbami).

Žáci poté seřadí kartičky podle závažnosti trestného činu, přičemž kritérium při seřazování by mělo být subjektivní, tedy závislé na žebříčku hodnot žáků, ne odvislé od výše trestů v trestním zákoníku. Žádné dvě kartičky nesmí být na stejné úrovni.

Po skončení práce ve skupinkách (zhruba 15 minut) se výsledky porovnají a je vhodné rozvést diskuzi. Do diskuze by se pro seznámení žáků s platnou právní úpravou zapojit i objektivní prvek, tedy pokus o odhad závažnosti činu či trestní sazby podle práva.

POUŽITÉ ZDROJE

Právo pro každého, kolektiv autorů. Praha: Partners Czech, 2001. ISBN 80-238-7914-6
trestní zákoník č. 40/2009

Příloha – seznam trestných činů napsaných na kartičkách:

(v závorce je uvedena základní trestní sazba podle zákona
č. 40/2009 v letech, pokud není uvedeno jinak – M=měsíce)

TEROR (12-15, výjimečný)
VRAŽDA (10-15)
TÝRÁNÍ SVĚŘENÉ OSOBY (1-5)
ZNÁSILNĚNÍ (6M-5)
NEDOVOLENÉ PŘERUŠENÍ TĚHOTENSTVÍ (2-8)
NEDOVOLENÉ OZBROJOVÁNÍ (2)
KUPLÍŘSTVÍ (6M-4)
ÚTOK NA VEŘEJNÉHO ČINITELE (3)
VYDÍRÁNÍ (6M-4)
NEDOVOLENÁ VÝROBA A DRŽENÍ OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK A JEDU / DROG/
(1-5)
HANOBNÍ NÁRODA, RASY A PŘESVĚDČENÍ (2)
PODVOZ (2)
NEPOSKYTNUTÍ POMOCI (2)
ZNEUŽÍVÁNÍ PRAVOMOCI VEŘEJNÉHO ČINITELE (6M-3)
TÝRÁNÍ ZVÍŘAT (2)
ZKRÁCENÍ DANĚ (6M-3)
KRÁDEŽ (2)
POŠKOZOVÁNÍ AUTORSKÉHO PRÁVA (2)
OPILSTVÍ (3-10 či méně, jen podle jiného trestu)
RVAČKA (1)

Otázky k diskuzi:

Podle jakých kritérií jste kartičky seřadili?

Všichni ve skupince se seřazením souhlasí? Pokud ne, tak proč?

S kterou kartičkou jste měli největší problém (rozumíte všem významům)?

Jsou všechny činy uvedené na kartičkách definované v trestním zákoně jako trestné činy?

Vyřadili byste některý z uvedených činů z trestního zákona, přidali byste tam naopak nějaký trestný čin, který dosud není trestný? Svůj názor odůvodněte.

Jak byste definovali trestný čin?